

UTVÄRDERINGSPOLICY

Inledning

Svenska folkskolans vänner arbetar för långsiktiga lösningar som *främjar bildningsarbetet bland Finlands svenska befolkning*. Att uppnå våra ambitiösa mål kräver en noggrann utvärdering så att vi och våra partner kontinuerligt kan förbättra resultatet av vårt arbete.

Utvärdering är enligt en vedertagen definition *noggrann efterhandsbedömning av resultat vilken avses spela en roll i praktiska beslutssituationer*. Det innebär systematisk och objektiv bedömning av pågående eller avslutade insatser, projekt, program eller partnerskap. Resultat avser dels prestationer och dels effekter. Prestationer är de konkreta utfall, exempelvis produkter eller tjänster, som en insats leder till. Effekter innebär förändrade eller bevarade tillstånd i målområdet som är en följd av insatsen och dess prestationer och som inte skulle ha inträffat utan insatsen.

Utvärdering används för att svara på frågor om vilka åtgärder som är bäst för att uppnå önskade resultat, hur och varför de uppnås eller inte uppnås, vilka oavsiktliga konsekvenser som uppstår och vad som behöver anpassas för att förbättra genomförandet. Då utvärdering används rätt är det ett kraftfullt verktyg för att stöda beslutsfattande och beslutsfattare om hur man optimerar knappa resurser för maximal påverkan. Det skiljer sig från andra former av mätning som endast fokuserar på att observera om förändring har inträffat, men inte tar ställning till varför eller hur den förändringen inträffade.

Eftersom SFV stöder många olika typer av insatser är det nödvändigt att ha en tydlig organisatorisk förståelse för hur utvärdering ska variera för att bäst stöda beslutsfattande inom alla dessa områden.

Syftet med policyn

Vår utvärderingspolicy syftar till att hjälpa personalen och våra partner att förstå varför, när och hur man ska utvärdera. Närmare bestämt uppmuntrar policyn till att vara mer strategisk, systematisk och transparent för att bestämma vad och hur man ska utvärdera. Vårt mål är att väva in utvärdering i vårt arbete, att uppnå tidig samstämmighet med våra partner om vad vi utvärderar, varför och hur samt att generera information som är användbar för oss och våra partner. Utvärdering skall ge belägg för uppnådda resultat som både SFV och våra partner har nytta av.

Förankring i SFV

Vår utvärderingspolicy är förankrad i vår arbetsprocess, som innebär att vi samarbetar med partner för att nå bästa resultat. I ett tidigt skede av processen med ansökningar arbetar vi med potentiella partner för att definiera och komma överens om mätbara resultat och indikatorer på effekter och framgång. Detta skall göra det möjligt för våra partner att lära sig medan de utför sitt arbete snarare än att bli belastade av krav på att mäta och rapportera. När utvärdering tillämpas ska den ses som en naturlig del av en satsning.

Detta tillvägagångssätt ger utvärdering en tydlig roll i samband med innovativa satsningar, och bidrar till en fördjupad förståelse av vad som fungerar och varför.

Policyn är förankrad i SFV:s syfte och strategi.

- SFV har ett ansvar för att de allmännyttiga medel som organisationen förvaltar används för de syften de är avsedda och att beviljade bidrag leder till de bästa möjliga resultaten.
- SFV vill kommunicera resultatet av de bidrag som beviljas.

- SFV eftersträvar en långsiktig kunskap om hurudana typer av insatser och i vilka kontexter, som leder till de bästa resultaten.
- SFV anser att utvärdering är ett samverkande inlärningsverktyg som ger oss och våra partner feedback så att vi kan lära oss, anpassa och bestämma hur bäst vi ska uppnå resultat och förbättra vår verksamhet.
- SFV anser att utvärdering är avgörande för att kunna lära av innovativa projekt och pilotprogram innan de genomförs i större skala.
- SFV är optimistisk beträffande de fördelar utvärdering kan ge eftersom vi sprider kunskap om lyckade satsningar.

Kontinuerlig och systematisk utvärdering skall alltså ha en positiv inverkan på beredning, beslut och implementering.

För att utvärderingar skall tjäna sitt syfte måste man ha en ingående förståelse av de tänkta kausala sambanden som en ansökan bygger på – det är viktigt att synliggöra hur SFV:s bidrag leder till det planerade resultatet.

SFV:s strategi och utvärdering

SFV organiserar sina resurser genom sin fleråriga strategi. Vi mäter framgången för våra strategier och undersöker vad som är bäst för att uppnå prioriterade resultat med olika former av fakta.

Det är inte meningsfullt att utvärdera samtliga beviljade bidrag. Ett strategiskt urval av ansökningar i varje beviljningsomgång görs för att kunna ge en helhetsbild av resultatet av de bidrag som SFV beviljar.

Utvärdering är särskilt motiverad i följande fall:

- När det behövs information för att fylla kunskapsluckor eller utvärdera ett betydande bidragsbeslut. Utvärdering kan bidra till att skingra osäkerhet och bestämma den relativa kostnadseffektiviteten hos olika insatser, modeller eller metoder i framtiden.
- När SFV och våra partner behöver en bättre förståelse för hur ett kluster av viktiga satsningar eller ett specifikt program eller projekt utförs.
- När en organisation eller ett konsortium som SFV samarbetar med befinner sig i ett kritiskt utvecklingskede och kan dra nytta av en oberoende och extern verksamhetsbedömning.
- När SFV behöver bedöma framgången hos en ny operativ modell eller tillvägagångssätt. Utvärdering ger djupare insikter beträffande vad som behöver förbättras.

Utvärdering har en högre prioritet när insatserna har ett särskilt nära samband till SFV:s strategi och när resultaten är svåra att observera och kunskap saknas om hur man bäst ska uppnå resultat, till exempel när vi samarbetar med partner som arbetar för att förbättra serviceproduktion eller för att åstadkomma förändringar i attityder och beteende, identifiera, återskapa eller förbättra genomslagskraften hos innovativa modeller eller åstadkomma förändringar i system, policys eller institutioner.

Utvärdering behövs inte i samband med alla bidrag. Våra partners självrapporterade data ger ofta tillräcklig feedback för beslutsfattande och förbättring. I vissa fall behövs utvärdering inte, exempelvis då resultaten lätt kan observeras, då våra partner genomför vetenskaplig forskning, utöver konstnärligt skapande, utvecklar men inte distribuerar produkter, tjänster eller verktyg eller då deras insatser gäller beprövade handlingsmodeller

Upplägg och metoder

SFV undviker utvärdering som utgår från att en storlek passar alla, eftersom vi utformar våra utvärderingsinsatser för ett specifikt syfte och för specifikt avsedda användare. SFV:s tillvägagångssätt bygger på följande element:

- Det möjliggör en rad olika metoder, inklusive kvalitativ och kvantitativ datainsamling och analys, retrospektiva och framtida konstruktioner, experiment, teoribaserad utvärdering och systembaserade tillvägagångssätt.
- Det kräver att SFV, externa utvärderare och partner ska vara noga med de slutsatser de drar och explicita om de antaganden de använder för att dra slutsatser.
- Det förutsätter att SFV och våra partner ska överväga vilka utvärderingsdata som verkligen behövs, så att utvärderingsinsatserna ger resultat som kan användas i framtida beslutssituationer.

1. Utvärderingar för att förstå och förbättra resultat

Utvärderingar som hjälper våra partner att förbättra genomförandet av projekt är bland de mest relevanta, eftersom de ger feedback om vad som fungerar och inte fungerar inom ett visst utvecklingsområde.

Vi använder denna typ av utvärdering i följande fall:

- När en eller flera partner förverkligar en kombination av insatser eller aktiviteter på en viss ort.
- När en eller flera partner förverkligar samma insatser eller aktiviteter på olika orter.
- När vi samarbetar med en partner för att främja effektiv resursallokering, planering och leverans av tjänster på en viss ort eller inom en viss verksamhet.

Utvärderingar av den här typen förväntas inte bedöma orsakssamband mellan interventionerna och de önskade resultaten. Eftersom utvärderingar snabbt kan bli omfattande och dyra måste resultaten vara nära matchade till SFV:s och partners behov. Både kvantitativa och kvalitativa data är relevanta för utvärdering av processer, operationer, kostnadseffektivitet, viktiga intressenters uppfattningar.

2. Utvärderingar för att testa kausala effekter

Utvärderingar som ger information om orsakssamband kan användas för att bedöma metoder för att förbättra genomslagskraften hos eller utvidga pilotprojekt och innovativa modeller.

Vi använder denna typ av utvärdering i följande fall:

- När SFV och våra partner behöver underlag för att bestämma vilka lösningar inom stora satsningar som är mest effektiva och kostnadseffektiva.
- När SFV och våra partner investerar i pilotprojekt och innovationer och behöver belegg för att motivera andra att delta i arbetet.
- När SFV och våra partner behöver stöd för att göra avvägningar mellan olika sätt förverkliga satsningar.

3. Utvärderingar för att förbättra resultaten hos institutioner och olika tillvägagångssätt

Utvärderingar som ger en bedömning av resultaten hos en organisation eller en fungerande modell kan stöda beslutsfattande inom SFV och hos våra partner beträffande hur man bäst kan använda finansiella eller tekniska resurser, lösa utmaningar och stöda pågående satsningar.

Vi använder denna typ av utvärdering i följande fall:

- När vi arbetar med en partnerorganisation som är avgörande för framgången med tanke på en grundläggande strategisk målsättning.
- När vårt förhållande till partnern är vid ett kritiskt vägskäl där ytterligare detaljerad information om ett visst verksamhetsområde kan informera nästa steg, stärka samarbetet och avpersonalisera beslutsfattandet.
- När vi utvecklar nya arbetssätt och en objektiv systematisk bedömning kan informera beslut om genomförande och stärka relationer med nyckelaktörer.

Arbetsprocess

Då beslut om bidrag bereds beaktas frågan om utvärdering. Av särskild vikt är kopplingen mellan de avsedda resultaten och SFV:s bidrag. Samtidigt som ett beslut bereds, för vilket utvärdering är relevant, måste beslutet kopplas till en utvärderingsplan som bidragstagaren och SFV utarbetar tillsammans. Planen identifierar befintliga bevis och de kritiska luckor som behöver fyllas för att stöda beslutsfattande, förbättra verksamheten och bygga upp kunskapsbasen. Satsningar på utvärdering måste också passa in i SFV:s övergripande strategiska ram.

Under beredningsprocessen diskuterar vi med potentiella partner och fattar beslut om en utvärdering kommer att behövas för att säkerställa att förväntningar och befintliga resurser anpassas till varandra så att användbara utvärderingar kan genomföras. Alla utvärderingar samlas inom SFV – oavsett om de drivs av oberoende parter, integreras i våra partners arbete eller genomförs av SFV:s personal. Detta hjälper oss att följa med utvärderingskostnader och att samla och utnyttja resultat och att säkerställa kontinuitet, konsistens och användbarhet. När det är möjligt strävar SFV efter att utnyttja och bygga på andra system för redovisning och utvärdering av bidragsmedel, snarare än att skapa parallella system.

Slutord

Svenska folkskolans vänner har bestämt att utvärdering ska vara en tydlig del av föreningens arbetsprocess. Den här filosofin talar för ett tydligt behov av ändamålsenlig utvärdering i specifika fall snarare än att följa någon enskild metod eller design. När det är relevant för det arbete vi utför kan utvärdering bidra till att underlätta beslutsfattande och tillhandahålla objektiva uppgifter som kan stöda det konkreta implementeringsarbetet inom SFV och hos våra partner.

I detta policydokument har vi beskrivit SFV:s inställning till varför, när och hur vi använder utvärdering för att skapa användbara beslutsunderlag för beslutsfattare, förbättra genomförandet av program, kommunicera resultaten av vårt arbete och utveckla starkare relationer med våra partner. Vi ser det som en utgångspunkt för att göra utvärdering av hög kvalitet till en integrerad del av hur vi arbetar och utför vårt arbete.